



نویدِ فارسی

NAVEED-E-FARSI
3rd Language Persian Book

Sixth 6 Standard

تھرڈ لانگوئج فارسی ٹکسٹ بک

برائے جماعت ششم

KARNATAKA TEXTBOOK SOCIETY (R.)

6th Cross, Malleshwaram.
Bengaluru - 560 003.

THE CONSTITUTION OF INDIA

PREAMBLE

WE, THE PEOPLE OF INDIA, having solemnly resolved to constitute India into a ¹**[SOVEREIGN SOCIALIST SECULAR DEMOCRATIC REPUBLIC]** and to secure to all its citizens :

JUSTICE, social, economic and political;

LIBERTY of thought, expression, belief, faith and worship;

EQUALITY of status and of opportunity; and to promote among them all

FRATERNITY assuring the dignity of the individual and the ²[unity and integrity of the Nation];

IN OUR CONSTITUENT ASSEMBLY this twenty-sixth day of November, 1949 do **HEREBY ADOPT, ENACT AND GIVE TO OURSELVES THIS CONSTITUTION.**

1. Subs. by the Constitution (Forty-second Amendment) Act, 1976, Sec.2, for "Sovereign Democratic Republic" (w.e.f. 3.1.1977)
2. Subs. by the Constitution (Forty-second Amendment) Act, 1976, Sec.2, for "Unity of the Nation" (w.e.f. 3.1.1977)

Text Book Committee

Chairperson :

- 1) **Moulana Shakir Hussain Khasimi** , M.A (Alig).
Principal Anjuman Arabic College , Indi, Vijayapura - 586101.

Members :

- 1) **Moulana Mohammed Aslam Khan**, M.A.
Asst Master Ghosia Arabic School, Akkiwat, Belagavi.
- 2) **Moulana Abdulkareem Khasimi Choudhri**, B.A, Fazil.
Nazeer-ul-Uloom Arabic School Nipani Belagavi.
- 3) **Moulana Mohammed Asad ullah Khasimi** , Fazil
Mohammedia Arabi School Jugul, Belagavi.
- 4) **Moulana Abubakar Arifi Soofi Ghar** , Moulvi, Fazil, M.A.
Principal Anjuman Arabic College, Jod Masjid Ilkal, Bagalkot,

Scrutinizer :

Janab S. Najmul Hassan Anjum Adeeb, M.A., M.Ed,
Shahwar Manzil Opp. Bazar Gate , Kolar.

Artist :

Sri Gagan Kattaya,
No.333 8th Stage, 2nd block, J.P. Nagar, Bengaluru-83.

Chief Co-ordinator :

Prof. G.S. Mudambadithaya, Co-ordinator, Curriculum revision and
text book preparation, KTBS, Bengaluru.

Chief Adviser :

Sri Nagendra Kumar, Managing Director, KTBS, Bengaluru.
Sri Panduranga, Deputy Director (in charge), KTBS, Bengaluru.

Programme Co-ordinator :

Smt. Jaya Lashmi C.D - Assistant Director, KTBS, Bengaluru.

PREFACE

The Textbook Society, Karnataka has been engaged in producing new textbooks according to the new syllabi prepared which in turn are designed based on NCF – 2005 since June 2010. Textbooks are prepared in 11 languages; seven of them serve as the media of instruction. From standard 1 to 4 there is the EVS and 5th to 10th there are three core subjects namely mathematics, science and social science.

NCF – 2005 has a number of special features and they are:

- Connecting knowledge to life activities
- Learning to shift from rote methods
- Enriching the curriculum beyond textbooks
- Learning experiences for the construction of knowledge
- Making examinations flexible and integrating them with classroom experiences
- Caring concerns within the democratic policy of the country
- Make education relevant to the present and future needs.
- Softening the subject boundaries integrated knowledge and the joy of learning.
- The child is the constructor of knowledge

The new books are produced based on three fundamental approaches namely.

Constructive approach, **Spiral** Approach and **Integrated** approach. The learner is encouraged to think, engage in activities, masters skills and competencies. The materials presented in these books are integrated with values. The new books are not examination oriented in their nature. On the other hand they help the learner in the total development of his/her personality, thus help him/her become a healthy member of a healthy society and a productive citizen of this great country India.

Language textbooks are designed to help learners master communicative competencies, excellent comprehension, meaningful expression and efficient reference skills.

English is studied by most students as the second language. Teachers have to keep in mind the three fundamental approaches based on which the readers have been designed and adapt their teaching methods and help learners master language skills and competencies and help them become excellent users of English.

Schools in Karnataka offer seven languages as media of instruction and eight as first languages and ten languages are offered as third language. The objective is to help the learners to use these languages efficiently at the communicative level. It is hoped that at least a cross section of learners achieve competencies to use these languages at the creative level.

Teachers are expected to adapt their teaching methods not to make these textbooks just feed materials for examinations, but help learners master language competencies such as communication, comprehension, expression in writing and necessary reference skills.

The Textbook Society expresses grateful thanks to the chairpersons, writers, scrutinisers, artists, and printers in helping the Text Book Society in producing these textbooks.

Prof. G S Mudambadithaya
Coordinator

Curriculum Revision and Textbook Preparation
Karnataka Textbook Society®
Bengaluru - 85

Nagendra Kumar
Managing Director
Karnataka Textbook Society®
Bengaluru - 85

اپنی بات

فارسی زبان صدیوں سے ہندوستان میں بولی، پڑھی اور سمجھی جاتی رہی ہے۔ یہ زبان مغلیہ دور حکومت میں سرکاری زبان تھی اور جنوب کی سلطنتوں میں بھی یہ سرکاری زبان کے طور پر رائج تھی۔ خصوصاً عادل شاہی، قطب شاہی، نظام شاہی، بہمنی سلطنت اور سلطنت خداداد میں اس کا بڑا عروج تھا۔

اس میں کوئی شک نہیں کہ فارسی بھی قدیم زبانوں میں سے ایک ہے۔ چنانچہ سعدی شیرازی کی گلستان، بوستان اور کریمیا، عرصہ دراز سے بڑے شوق و توجہ کے ساتھ پڑھی جاتی ہیں اسی اہمیت کے پیش نظر حکومت کرناٹک میں بھی فارسی کو ”زبان سوم“ کا درجہ دے کر کتابیں لکھوائی جا رہی ہیں اور جماعت ششم سے ہی یہ زبان رائج کی جاتی رہی ہے۔

1986ء کی قومی تعلیمی پالیسی کے تحت جو کتابیں تیار کی گئی تھیں وہ اب تک داخل نصاب رہی ہیں۔ اب ہم نے حکومت کی نئی پالیسی کے تحت این سی، ای، آر، ٹی (NCERT) اور نیشنل کریکولم فریم ورک (NCF2005) کی نیچ پر یہ کتاب ترتیب دی ہے جس میں طلبہ کی عمر کلاس اور ماحول کا پورا پورا خیال رکھا گیا ہے۔ اس میں فارسی زبان کے آسان اسباق دلچسپ حکایتیں اور رواں نظمیں شامل نصاب کی گئی ہیں۔

ہمیں یقین ہے کہ اساتذہ اس کو دلچسپی سے پڑھائیں گے تو طلبہ میں اس کا ذوق پیدا ہوگا۔ ہم نے سوالات بھی (NCF2005) کے نیچ ہی پر بنائے ہیں اور طلبہ کے معیار کے مد نظر یہ کتاب ترتیب دی ہے۔ ہم نے ممکن حد تک صحت کا خیال رکھنے کی کوشش کی ہے تاہم اگر کوئی غلطی نظر آجائے تو قارئین سے نشان دہی کی توقع رکھتے ہیں۔

ہم جی۔ ایس مڑمہرتائی (چیف کوآرڈینیٹر) این۔ بی۔ پائل ڈائریکٹر ٹکسٹ بکس کمیٹی اور محترمہ چندرکلا صاحبہ اسسٹنٹ ڈائریکٹر کے تعاون کے بے حد ممنون ہیں۔

فقط
شا کر حسین
چیرمین وارا کین

مجلس نظرثانی برائے نصابی کتاب

صدر مجلس

پروفیسر برگوراما چندرپا: مجلس نظرثانی برائے ریاستی نصابی کتاب، کرناٹک ٹیکسٹ بک سوسائٹی (رجسٹر) بنگلور-03

مجلس نظرثانی

صدر: جناب عبدالجبار عمری، پرنسپال، القادر عربک کالج، شاہ پیٹ، وجے پورہ-101 586

اراکین

جناب یس۔ اے رحمن، وظیفہ یاب معلمہ، #1493 راجیونگر، فسٹ اسٹیج، میسور-019 570
ڈاکٹر محمد شمس الدین رشادی، حسنت ڈگری کالج، ہنورا بنڈاروڈ، بنگلور۔

جناب کے۔ یم حنیف، لکچرر، حضرت بلال عربک کالج، تالیکوٹے مدے بہال تعلق، ضلع وجے پورہ۔
جناب کے۔ یس عبدالقادر، پرنسپال، نورنبی عربک کالج، چاند پور کالونی، وجے پورہ-104 586

اعلیٰ مجلس نظرثانی

ڈاکٹر آر۔ محمد عمری، اسوسیٹ پروفیسر، وی تچ ڈی ہوم سائنس کالج شیشادھری روڈ، بنگلور-001 560
ڈاکٹر اہی فدائی، #1616 IV کراس شیوارامیتا لے آؤٹ، تچ بی آر III بلاک، کلیان نگر پوسٹ بنگلور-043

میر صلاح کار

شری یم۔ پی۔ مادھے گوڈا، مینیجنگ ڈائریکٹر، کرناٹک ٹیکسٹ بک سوسائٹی (رجسٹر) بنگلور-03
شری میتی اُشامیم۔ ڈی، ڈپٹی ڈائریکٹر، کرناٹک ٹیکسٹ بک سوسائٹی (رجسٹر) بنگلور-03

پروگرام کوآرڈینیٹر

شری موہن کمارا۔ بی

سینئر اسسٹنٹ ڈائریکٹر، کرناٹک ٹیکسٹ بک سوسائٹی (رجسٹر) بنگلور-03

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕುರಿತು

ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೂ ಅರ್ಥಸಚಿವರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ೨೦೧೪-೧೫ ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ತಜ್ಞರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ, ನೈತಿಕಮೌಲ್ಯಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿಕಸನ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕ ಮನೋಭಾವ, ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬದ್ಧತೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾಗುವಂತೆ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು” ಇದು ಬಜೆಟ್ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಆಶಯ.

ಆನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಒಂದರಿಂದ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ೨೭ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ದಿನಾಂಕ: ೨೪.೧೧.೨೦೧೪ ರಂದು ಆದೇಶಹೊರಡಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ವಿಷಯವಾರು ಮತ್ತು ತರಗತಿವಾರು ಮಾನದಂಡಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ರಚಿತವಾದವು. ವಿವಿಧ ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಹೊಣೆಹೊತ್ತ ಈ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ೨೪.೧೧.೨೦೧೪ರ ಆದೇಶದಲ್ಲೇ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರ ೧೯.೦೯.೨೦೧೫ ರಂದು ಹೊಸ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಿ ‘ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ ರಚಿಸುವ’ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ೨೦೧೬-೧೭ ರ ಬದಲು ೨೦೧೭-೧೮ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಇದೇ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಮಾಹಿತಿದೋಷ, ಆಶಯದೋಷಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರಿಗೆ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸಮಿತಿಗಳಾಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಂವಾದಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಘಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ನೀಡಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ವಿಷಯಪರಿವೀಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಡಯಟ್ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಭಿಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಜ್ಞರಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆನಂತರ ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಅರಿವಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಂತೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ (ಎನ್.ಸಿ.ಇ.ಆರ್.ಟಿ) ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಜ್ಞರ ಮೂರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ನೀಡಿದ ತೌಲನಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ಪಷ್ಟನೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವುದು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯೇ ಹೊರತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಮಗ್ರ ರಚನೆಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಧಕ್ಕೆಯುಂಟುಮಾಡಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗತ್ವ ಸಮಾನತೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಗ್ರತೆ, ಸಮಾನತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಹೀಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಬಯಸುತ್ತೇವೆ, ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಿತಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ವಿಷಯವಾರು ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡೆದು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ೨೭ ಸಮಿತಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸಮಿತಿಗಳ ಕೆಲಸ ಸುಗಮವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದುಡಿದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘದ ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ನೆನೆಯುತ್ತೇವೆ. ಸಹಕರಿಸಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಸರ್ವ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಜ್ಞರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಎಂ.ಪಿ. ಮಾದೇಗೌಡ
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (೦)
ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫

(ಪ್ರೊ. ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ)
ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ರಾಜ್ಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಮಿತಿ
ಕರ್ನಾಟಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಂಘ (೦)
ಬೆಂಗಳೂರು-೮೫



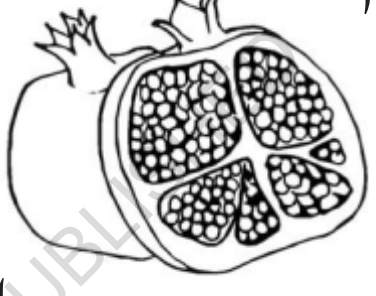
فہرست مضامین

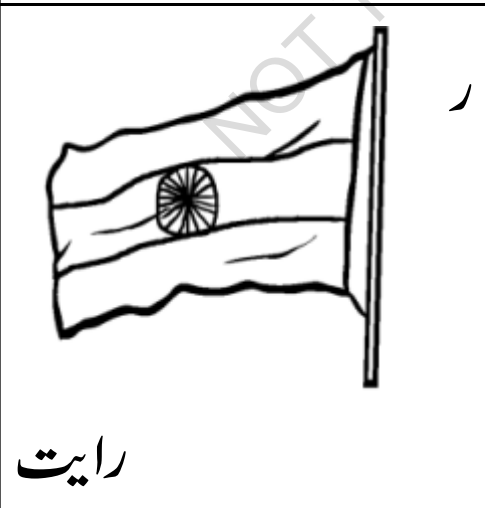
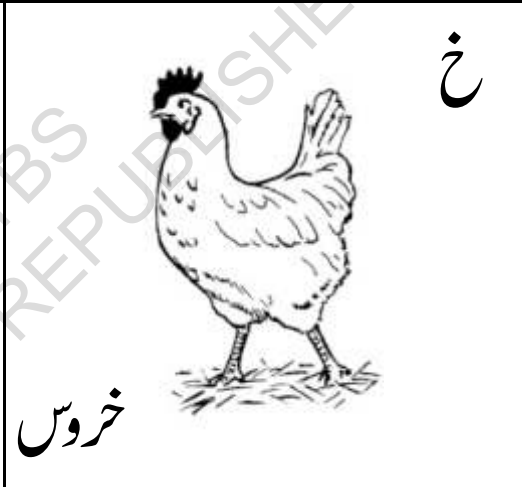
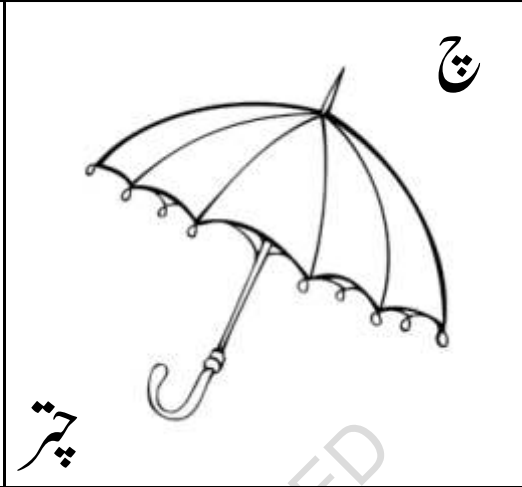
شمار نمبر	اسباق	عنوان	مضمون	صفحہ نمبر
1	سبق اول	حروف تہجی کی ترتیب سے شروع ہونے والے الفاظ	نثر	1
2	سبق دوم	حروف تہجی	نثر	7
3	سبق سوم	حروف تہجی کی مختلف شکلیں	نثر	10
4	سبق چہارم	دو حرفی و سہ حرفی الفاظ	نثر	14
5	سبق پنجم	چہار حرفی و پنج حرفی الفاظ	نثر	16
6	سبق ششم	مرکب اضافی	قواعد	19
7	سبق ہفتم	مرکب توصیفی	قواعد	23
8	سبق ہشتم	کتاب خوب	نظم	26
9	سبق نهم	حروف ربط	قواعد	29
10	سبق دهم	اسماى اعداد	نثر	32
11	سبق یازدہم	روزہاى ہفتہ	نثر	37
12	سبق دوازدہم	انار	نظم	40
13	سبق سیزدہم	نام فصل ہا	نثر	42
14	سبق چہار دہم	باراں	نثر	45
15	سبق پانزدہم	چوپان دروغ گو	نثر	48
16	سبق مسپزدہم	مادر	نظم	50
17	سبق ہفدہم	شیر و موش	نثر	52
18	سبق ہشدہم	گفتارہاى زریں	نثر	54



سبق: 1

حروف تہجی کی ترتیب سے شروع ہونے والے الفاظ

 ب بطخ	 ا انار
 ت توپ	 پ پروانہ
 ج جاروب	 ش ثمر



ز



زنگولہ

ژ



ژاژ (جھاڑی)

س



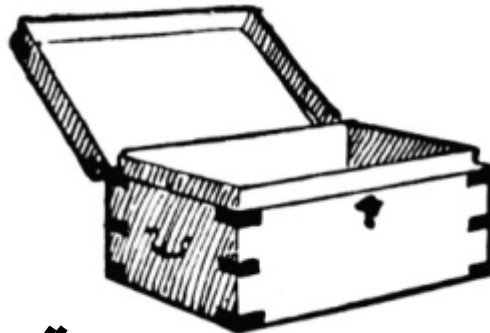
سفینہ

ش



شیر

ص

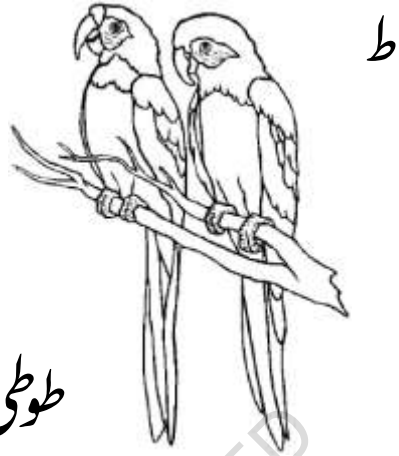


صندوق

ض



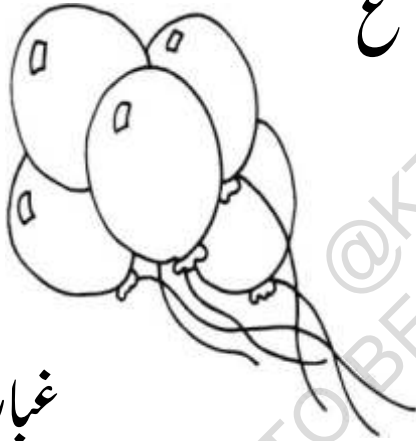
ضبط صوت



طوطی



ظروف



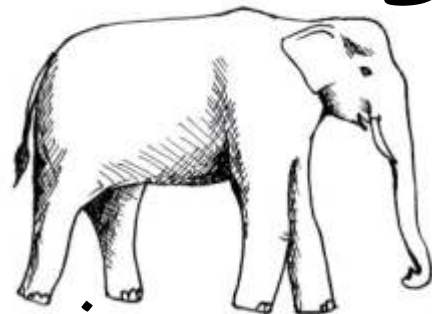
غبارہ



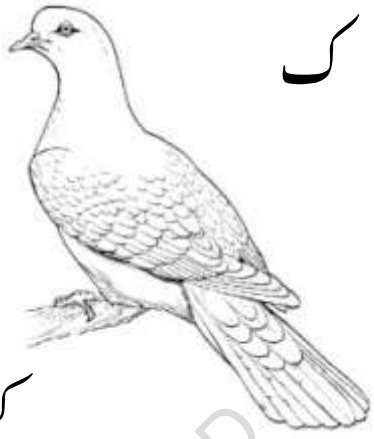
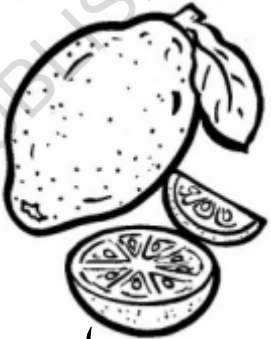
عروسک

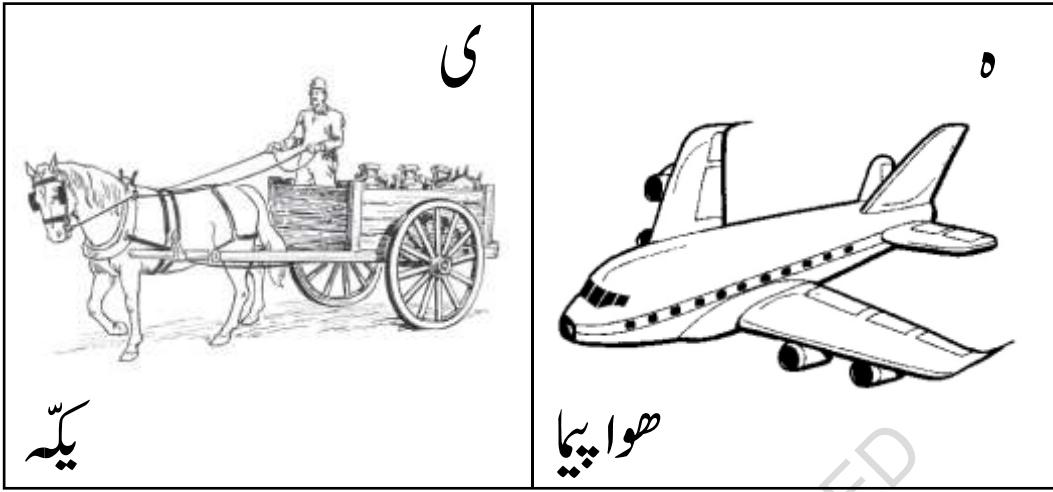


قوری



فیل

گ  گلدان	ک  کبوتر
م  مداد	ل  لیمو (لیوان)
و  ورق	ن  نجوم



☆☆☆

*Self - Discipline:- Discipline your body, your senses
and your mind,*

*Self - Control:- Control your words, your thoughts and
your actions.*



سبق: ۲: 2

ہدایات: اساتذہ کو چاہیے کہ صحیح تلفظ کے ساتھ حروف تہجی مرتب طریقے سے بار بار طلبہ کو خود پڑھ کر بتائیں۔ مثلاً: الف، ب، پ، جیم، چیم، وغیرہ اور پھر طلبہ سے بار بار کہلوائیں، لکھوائیں اور شناخت کروائیں۔ نیز تختہ سیاہ پر لکھ کر طلبہ سے شناخت کروائیں۔ یاد رہے کہ فارسی زبان میں حروف تہجی کی تعداد ۳۲ ہے۔

حروف تہجی

ا	ب	پ	ت	ث
ج	چ	ح	خ	د
ذ	ر	ز	ژ	س
ش	ص	ض	ط	ظ
ع	غ	ف	ق	ک
گ	ل	م	ن	و
ہ		ی		

غیر مرتب حروف تہجی

ب	ث	پ	ج	ت
ا	د	ر	ح	چ
ذ	خ	ف	غ	ط
ع	ث	ش	ز	س
ض	ص	ق	ظ	و
م	ن	گ	ک	ل
ہ		ی		

حروفِ منقوٹ

ب	پ	ث	ج	چ
خ	ذ	ز	ژ	ش
ض	ظ	غ	ف	ق
ت		ن		

حروفِ غیر منقوٹ

ا	ح	د	ر	س
ص	ط	ع	ک	گ
ل	م	و	ہ	ی



سبق: ۳ 3

حروف تہجی کی مختلف شکلیں

حروف	ابتدائی شکل مع مثال	درمیانی شکل مع مثال	آخری شکل مع مثال
ا	اللہ	خالق	خدا
ب	باب بہر	صبح۔ عبادت	خواب
پ	پائیدار۔ پہلو	پہرہ	چاپ
ت	تازہ	کتاب۔ ترس	ملت
ث	ثابت۔ ثمر	اثر	ملوث
ج	جامہ۔ جنت	جزیرہ	بج
چ	چالاک	چٹ	بیچ

حروف	ابتدائی شکل مع مثال	درمیانی شکل مع مثال	آخری شکل مع مثال
ح	حَاسِد	حَاسِر	حَاصِح
خ	خَاوَر	خَاوِل	خَاوِخ
د	دَاوَر	دَاوِد	دَاوِد
ذ	ذَات	ذَاتِل	ذَاتِل
ر	رَاوَر	رَاوِر	رَاوِر
ز	زَاغ	زَاوِن	زَاوِن
ژ	ژَاوَل	ژَاوِل	ژَاوِل
س	سَاوِل	سَاوِل	سَاوِل

حروف	ابتدائی شکل مع مثال	درمیانی شکل مع مثال	آخری شکل مع مثال
ش	شامل	کشش	ش جُنُبش
ص	صابر	ص بصد	ص حرص
ض	ضائع	ض بضرورت	ض عوض
ط	طاقت	ط بطخ	ط بساط
ظ	ظالم	ظ بظن	ظ محفوظ
ع	عالم	ع تعلیم	ع شعاع
غ	غافل	غ بغل	غ زاغ
ف	فائدہ	ف تفصیل	ف خلاف

حروف	ابتدائی شکل مع مثال	درمیانی شکل مع مثال	آخری شکل مع مثال
ق	ق قلم	ق تقریر	ق حلق۔ رواق
ک	ک کباب۔ کل	ک تکیہ	ک چالاک
گ	گ گنج۔ گل	گ گمس	گ جنگ
ل	ل لانہ	ل تعلیم	ل حال
م	م مانند	م عمر۔ عمدہ	م معلوم۔ قلم
ن	ن نان	ن عنان۔ عندلیب	ن قانون۔ من
و	و وبال	و مشہور	و۔ و سیو۔ سُرخرو
ہ	ہ ہدایت	ہ مہد	ہ۔ ہ راہ۔ لانہ
ی	ی یار	ی بیت	ی رای۔ دوستی



سبق: ۴ 4

(الف) دو حرفی الفاظ

ہدایت: اساتذہ کو چاہئے کہ طلبہ کو صحیح تلفظ کے ساتھ الفاظ اور ان کے معنی بتائیں اور ذہن نشین کرائیں۔

او	تا	زن	آں	ہر
با	یا	سر	گل	ہم
بر	جج	شد	شش	یم
بس	خر	صد	زد	سگ
بد	در	عم	لب	شب
پس	دل	غم	من	دو
تو	را	فن	ما	دہ
ار	پر	زر	گر	نر
از	بز	گز	گل	نم

(ب) سه حرفی الفاظ

جگر	کوه	روز	سخن	خدا
مرغ	مُضر	آیا	پند	پدر
ورق	برّه	سال	چند	پسر
قدر	مرد	صبح	پیر	راه
بله	زاغ	شام	خیر	میز
قلم	داغ	خوش	زِست	دست
طبق	راز	نزد	چهل	نان
سُبک	ساز	دهن	جهت	چرا
خوب	بود	هست	است	این
برگ	عدد	طاق	جُفت	رفت



سبق: ۵ 5

(الف) چہار حرفی الفاظ

بالا	مادر	خفتن	خندہ	قدرت
شہرت	رہزن	غرور	خیلے	رفت
برکت	پیکر	پُرش	گوہر	ماہر
عظمت	رفیق	بلند	زیبا	سالم
دانش	کتاب	روشن	جوان	مداد
دولت	مہتر	بزرگ	عادت	باطل
کوچک	دَفر	دُختر	خصلت	حاصل

(ب) پنج حرفی الفاظ

اُستاد	برادر	فرسنگ	مسواک
خوردن	خوشبو	درویش	مدرسہ
بیدار	بسیار	نادان	رمضان
اجنبی	گرفتن	اطفال	سنگین
بیمار	آزرده	کوتاہ	جزدان
شاگرد	فرمان	مثنوی	سعادت
پرورش	عبادت	شرافت	شجاعت

(ج) است و بود۔ ایں و آں وغیرہ کا استعمال

ایں.....است

- | | | | | |
|-----------------------|---|------------------------|---|-------------------|
| او برادر است | - | سگ چالاک است | - | آں دو برادر اند۔ |
| ایں شیر است | - | آں زاغ است | - | صبح روشن است۔ |
| تو کجا بودی | - | من در مسجد بودم | - | شب تاریک است |
| ایں راہ غلط است۔ | - | آں خوش بود | - | شش جہت ایں است |
| دردست دہ انگشت است۔ | - | آں کوہ بسیار بلند است۔ | - | دردریا گوہر است |
| آں مدرسہ ای بزرگ است۔ | - | بسیار خفتن مضراست۔ | - | پریش آسان است |
| آں مرد اجنبی بود | - | ایں جزدان است۔ | - | آں کوچک بود |
| تو بیدار بودی | - | دل در سینہ است۔ | - | نان چند است |
| گل در باغ است۔ | - | شام خوش گوار است | - | ایں چہل نان است |
| پدر چرا در غم بود۔ | - | ایں صدانا را است | - | مادر عبادت بودیم۔ |
| زاغ سیاہ است۔ | - | بر سر کلاہ است۔ | - | قدم بر راہ است |



سبق: ۶: 6

مرکب اضافی

نوٹ: فارسی میں مرکب اضافی کے اندر پہلے لفظ کے آخری حرف پر زیر ہوتا ہے اور اردو میں ترجمہ الٹ

جاتا ہے، جیسے نام خدا

خدا کا نام

نام خدا	دل من	کتاب ما	پدر تو
مدادیں	حج کعبہ	برادر اینہا	قلم آں
دبستانِ آنہا	پسر او	اطفالِ شما	گلِ چین
رنگِ گلاب	زیر کتاب	روی میز	دانش آموزِ مدرسہ

ایں کتاب است۔	ایں کتاب روی میز است۔	ایں نام است۔
نامِ خدا خوب است۔	آں دفتر است۔	آں دفتر روی میز است۔
قلم زیر کتاب است۔	مداد روی کتاب است۔	عمارت دبستان بلند است۔
مدرسہ ماقدیمی ہست۔	استاد ما بزرگ اند۔	شمالپسرتا جرہستید۔
کتابِ من کجا است؟	کتاب تو روی میز نیست۔	دستِ دعا کشادہ است۔
راہِ خدا تنگ نیست۔	رنگِ گلاب سرخ است۔	دلِ ما نرم است۔
دلِ شما سخت نیست۔	اطفالِ شما بیمار نیستند۔	من دوست تو ہستم۔
ما برادرِ آصف ہستیم۔	ما دخترانِ ملت ہستیم۔	ما شاگردانِ تو ہستیم۔
حضرت محمد رسول خدا اند۔		

الفاظ و معانی

پدر	=	باپ	اطفال	=	لڑکے
پسر	=	بیٹا	ایں	=	یہ
آں	=	وہ	او	=	وہ
انہا	=	یہ لوگ	آنہا	=	وہ لوگ
دبستان	=	مدرسہ - مکتب	گل	=	پھول
بروی	=	اوپر	زیر	=	نیچے
دفتر	=	بیاض / نوٹ بک	مداد	=	پنسل
گجا	=	کہاں	اند	=	ہیں
دختران	=	بیٹیاں	چپست	=	کیا ہے
چگونہ	=	کیسا ہے	چرا	=	کیوں
بلہ	=	ہاں	خیر	=	نہیں

(۱).....پڑش

- (۱) نام خدا چگونہ است؟
- (۲) دفتر گجا است؟
- (۳) استاد شما چگونہ اند؟
- (۴) پدر شما چپست؟
- (۵) تو دوست من ہستی؟
- (۶) شما برادر آصف ہستید؟

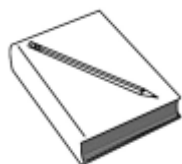
جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.



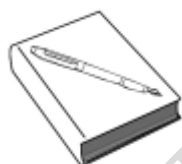
کتاب میز است



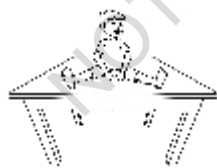
دفتر میز است



مداد دفتر است



قلم کتاب است



پسر میز است



دختر میز است

۳) بخوانید و بنویسید بمطابق مثال زیریں۔ زیر۔ بر۔ روی

کتاب	زیر	میز	است
------	-----	-----	-----

کتاب

قلم

مداد

دفتر

پسر

دختر

آصف



سبق: 7

مرکب توصیفی

نوٹ: مرکب توصیفی کا اُردو میں ترجمہ کرتے وقت ترتیب الٹ جاتی ہے۔ اور پہلے لفظ کے آخری حرف پر زیر ہوتا ہے جیسے۔

کتاب خوب
اچھی کتاب

کتاب خوب۔ مردِ نیک۔ مادرِ مہربان۔ استادِ ماہر۔ دلِ نرم۔ مسجدِ بزرگ۔ پسرِ ہوشیار۔ راہِ تنگ۔
عمارتِ زیبا۔ رہبرِ کامل۔ طفلِ کوچک۔ دانش آموزِ چالاک۔ زنِ پارسا۔ مینارِ بلند۔ دبستانِ قدیمی
کلاہِ سفید۔ پدرِ نیک۔ برادرِ عزیز۔ نعمتِ عظیم

ایں کتاب خوب است۔ ایں مادرِ مہربان است۔ ایں مردِ نیک است۔ آں استادِ ماہر بود۔
آں پسرِ ہوشیار بود۔ آں راہِ تنگ بود۔ حضرتِ محمدؐ رہبرِ کامل ہستند۔ آں طفلِ کوچک بود۔
آصفِ دانش آموزِ چالاک است۔ تاج محلِ عمارتِ زیبا است۔ آں مینارِ بلند است۔
گول گنبدِ عمارتِ زشت نیست۔ رابعہ بصری زنِ پارسا بود۔ ایں دبستانِ قدیمی است۔
کتاب بزرگ روی میز است۔ پسرِ کوچک روی میز است۔ دخترِ کوچک زیرِ میز است۔
کتاب کوچک زیرِ میز است۔ استادِ ماہر روی کرسی است۔ مادرِ مہربان اندرِ خانہ است۔

الفاظ و معانی:

طالب علم	=	دانش آموز
نیک - متقی	=	پارسا
مدرسہ - مکتب	=	دبستان
بُرا	=	زشت

(۱) پُرُش:

(۱) ایں کتاب چگونہ است؟

(۲) ایں مادر چگونہ است؟

(۳) آیا آصف دانش آموز چالاک بود؟

(۴) آیا گول گنبد عمارت زشت است؟

(۵) رابعہ بصری چگونہ بود؟

(۲) جاہای خالی را پر کنید۔

(۱) ایں..... مہربان است۔

(۲) آں..... ماہر بود۔

(۳) آں..... کوچک بود۔

(۴)..... عمارت زیبا است۔

(۵)..... عمارت زشت نیست۔

(۳) بخوانید و بنویسید۔

(۱)

است		ایں
		آں

کتابِ بزرگ
پسر کو چک
دانش آموزِ چالاک
کلاه سفید
قلمِ زیبا

(۲)

است	روی میز	
بود	زیر میز	

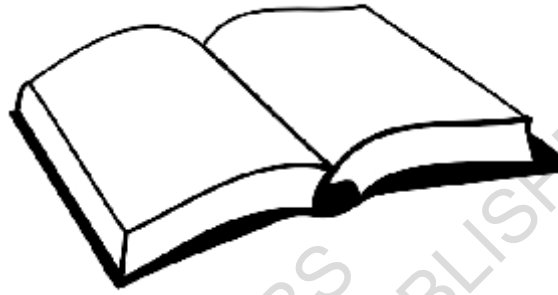
کتابِ بزرگ
پسر کو چک
دانش آموزِ چالاک
کلاه سفید
قلمِ زیبا

☆☆☆



سبق: ۸ 8

کتاب خوب



من پیر مہربانم دانا و خوش بیانم
گویم سخن فراواں با آں کہ بیزبانم
پندت دہم فراواں من یار پند دانم
من دوستی ہنرمند با سود و بے زیانم
از من مباش غافل من یار مہربانم
من یار مہربانم
دانا و خوش بیانم

(عباس میننی شریف)

الفاظ ومعانی:

دانا	=	عقل مند	=	بے زیانم	=	بے نقصان ہوں
گویم	=	میں کہتی ہوں	=	غافل	=	بے فکر
پند	=	نصیحت	=	سخن فراواں	=	بہت باتیں
دہم	=	دیتی ہوں	=	سود	=	فائدہ
مباش	=	مت ہو				

(۱) فارسی میں جواب دیجئے۔

- (۱) کتاب ہمارے لئے کیا ہے؟
- (۲) کتاب بے زبان ہو کر بھی ہمیں کیا دیتی ہے؟
- (۳) کیا کتاب ہمارا بے ہنر دوست ہے؟
- (۴) کتابوں سے غافل کیوں نہیں رہنا چاہئے؟
- (۵) کتاب دانا کے ساتھ ساتھ اور کیا ہے؟

(۲) مندرجہ ذیل مصرعوں میں صحیح جوڑ لگائیے۔

الف	ب
(۱) از من مباش غافل	با آں کہ بے زبانم
(۲) پندت دہم فراواں	من یار مہربانم
(۳) گویم سخن فراواں	من یار پند دانم

(۴) خالی جگہوں کو مناسب الفاظ سے پُر کیجئے۔

- (۱) من یار..... (زبانم - بیانم - مہربانم)
(۲) دانا و خوش..... (بیانم - پندورانم - زبانم)
(۳) گویم..... فراواں (دروغ - سخن - ہنر)
(۴) از من..... غافل (باش - مباحث - ہوش)

(۵) ان الفاظ کو اپنے جملوں میں استعمال کیجئے۔

یار - دانا - سخن - ہنرمند - غافل

(۶) گھر کا کام

- (۱) طلبہ اس نظم کو زبانی یاد کر کے ترنم سے اپنے استاد کو سنائیں۔
(۲) کتاب کے فائدے کے بارے میں کم از کم پانچ جملے فارسی میں لکھ کر استاد کو دکھائیں۔

☆☆☆



سبق: ۹: 9

حروف ربط

بر - در - به - با - از - تا - برای - بر سر - در مسجد - از خانه - اندر دریا -
به مکه - با خدا - تابنگور - برای مدرسه:
بر سر کلاه است - کلاه بر سر است - ریاض در مسجد بود - اسلم از خانه آمد - اندر دریا ماهی است - موش
باشیر بود -
خوردن برای زیست است - زاهد برای حج به مکه رفت - در دل خوف خدا بود - از زمین تا آسمان سرخ
بود - مسجد از مدرسه دور است -
آنها با مادر و پدر مطیع بودند - کلاه دانش جو بر سر است - اندر این کتاب گفتارهای زریں است - از خانه
تا مدرسه راه هموار است -
بر همه مسلمانان نماز فرض است - در شب و روز پنج نماز فرض است - مداد بلند بر کتاب بود - قلم زیبا
در کیف است - آیا دوست تو سیب بود؟
شما کجا بودید - مادر اُتاق بودیم - آیا بر سر کلاه است - خیر بر سر کلاه نیست - همه دانش آموزان کجا بودند -
همه دانش آموزان در کلاس بودند -
خر برای بار برداری است - اسپ برای مقابله در میدان بود - گوسفندان در چراگاه هستند - آهودر
دام آمد - در لانه کنجشک است -
در لانه کنجشک بیضه ها است - اندر بیضه ها جوجه است - در منقار کنجشک دانه بود - این دانه ها برای
جوجه است - جوجه را بال و پر نه بود -

الفاظ و معانی

(۱)

کلاه	=	ٹوپی	=	رفت	=	گیا
موش	=	چوہا	=	گفتارهای زرّین	=	قیمتی باتیں
کیف	=	پرس / پوچ	=	اسپ	=	گھوڑا
آہو	=	ہرن	=	لانہ کنجشک	=	چڑیا کا گھونسلا
منقار	=	چونچ	=	بال و پر	=	بال و پنکھ
جوجہ	=	چوزہ	=	دام	=	پھندا / جال
گوسفنداں	=	بکریاں	=	خر	=	گدھا
ہموار	=	سیدھی - برابر	=	مطیع	=	فرمانبردار
ماہی	=	مچھلی	=	آمد	=	آیا
اُتاق	=	کلاس روم				

- (۲) پرشش (۱) برسر چیست؟
 (۲) کلاه کجا است؟ (۳) اندر دریا چیست؟
 (۴) از زمین تا آسمان چگونه بود؟ (۵) اندر ایں کتاب چیست؟
 (۶) آیا قلم در کیف است؟ (۷) آیا ہمہ دانش آموزان در میدان بودند؟

(۳) جاہای خالی را بہ مناسب کلمات پر کنید

- (۱) اسلم آمد
 (۲) زاہد برای حج رفت
 (۳) خوردن برای است
 (۴) کلاه دانش جو است

(۵) گفتارهای زیری است.....

(۶) پنج نماز فرض است.....

(۷) قلم..... در..... است.

(۸) خرابی بار برداری.....

(۴) جمع بنویسید

کلاه + دل +

مادر + پدر +

مسلمان + شب +

دست + دانش آموز +

گوسفند + آهو +

(۵) مخالف این فقره ها بنویسید -

از × زمین ×

آمد × دور ×

زیست × زشت ×

کوچک ×

(۶) بخوانید و بنویسید -

دور است	آسمان		زمین	از
	بازار	تا	مدرسه	
نزدیک است	مسجد		خانه	
	بنگلور		دلی	

☆☆☆



سبق: 10

(الف) اسماء اعداد

 شش	 یک
 هفت	 دو
 هشت	 سه
 نه	 چهار
 ده	 پنج

	یازده
	دوازده
	سیزده
	چهارده
	پانزده

(ب) اسمای ترتیبی

دوم	یکم
چهارم	سوم
ششم	پنجم
هشتم	هفتم
دهم	نهم
دوازدهم	یازدهم
چهاردهم	سیزدهم

پانزدهم

خدا یک است۔ در دست دو قلم اند۔ سہ چیز نشان الہی است۔ خلفای راشدین چہار اند۔
در دست پنج انگشت است۔ شش جہت ایں است۔

ہفت گنبد در گلبرگہ است۔ رسول خدا صہابہؓ را بشارت جنت داد۔ در یک سال دوازدہ ماہ اند۔
یکم شوال عید الفطر است۔ حامد در جماعت ششم بود۔ ایں کتاب ششم است۔ آنہادانش آموزان بودند۔
روز دوازدہ ربیع الاول رسول خدا وفات یافت۔ در یک سال دوازدہ ماہ باشد۔ یوسف علیہ السلام را
یازدہ برادر بودند۔ در مدرسہ ماسیزدہ آموزگار اند۔
در مسجد یک مینارہ است۔ ماہ در شب چہار دہم کامل می باشد۔ زید چہار دہ روز بیمار بود۔ ایں پانزدہم صدی
است۔

الفاظ ومعانی

(۱)

نشان الہی	=	بے عقلی کی پہچان
بشارت	=	خوشخبری
ماہ	=	چاند
صدی	=	سال

(۲) ان اعداد کی فارسی لکھئے۔

(الف): تین ، چھ ، آٹھ ، دس ، بارہ ، پندرہ

(ب): اُردو میں ترجمہ کیجئے۔

(۱) یک انا صد بیمار۔

(۲) دوشیر خفتہ اند۔

(۳) زید از سہ روز غائب است۔

(۴) در مسجد چہار مردم اند۔

(۵) در یک دست پنج انگشت است۔

(۳) بہ زبان فارسی جواب بہ دہید۔

(۱) چند چیز نشان اہلی است؟ (۲) ہفت گنبد کجا است؟

(۳) در یک سال چند ماہ است؟ (۴) ایں کد ام صدی است؟

(۵) آیا زید یک ماہ بیمار بود؟

(۴) جاہای خالی را پُر کنید۔

(۱) سہ چیز نشان است (اہلی۔ عقلمندی)

(۲) ہفت گنبد در است (بیجا پور۔ گلبرگہ)

(۳) در دست پنج انگشت است (سہ۔ یک)

(۴) عید الفطر است (کیم شوال۔ رجب)

(۵) ایں پانژ دہم است (صدی۔ ہفتہ)

(۵) گھر پر کام

ایک سے پندرہ تک فارسی کی گنتی زبانی یاد کر کے استاد کو سنائیں اور کم سے کم دس جملے فارسی کے گنتی سے متعلق اپنی بیاض میں لکھ کر استاد کو دکھائیں۔

☆☆☆



سبق: 11 روزهای هفته

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه شنبه
چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه (آدینه)	

روز شنبه عید الفطر است - روز یکشنبه در مدرسه تعطیل است - روز دوشنبه رسول خدا را ولادت شد - سه شنبه روز بازار است - به روز چهارشنبه امتحان است - در شب پنجشنبه پدرم دلی رفت - روز جمعه عید مسلمانان است - همه مسلمانان نماز جمعه ادا می کنند - کار امروز به فردا مگزار - دیروز در مدرسه جلسه عظیم بود - رسول خدا فرمود آنکه روز جمعه بر من درود خواند بر و رحمت حق نازل شد هر که بر روز جمعه به میرد در جنت داخل شود - جمعه از همه روزها افضل است - مسلمانان را باید که به روز جمعه غسل نمایند - مسواک کنند، خوشبو بمالند

شب سه شنبه بسیار تاریک بود، بوقت شام دوشنبه بسیار باران شد -
فردا در مدرسه مهر جان است -

الفاظ و معانی

(۱)

روز	=	دن
فردا	=	آئنده کل
تعطیل	=	چھٹی
فرمود	=	فرمایا
ولادت	=	پیدائش
باید	=	چاہئے

امروز = آج
 غسل نمایندہ = غسل کریں، نہائیں
 تاریک = اندھیرا
 بمالند = ملین۔ لگائیں
 مہرجان = جشن، خوشی کا پروگرام
 باراں = بارش
 مگزار = مت چھوڑو
 دیروز = گزشتہ کل

(۳) اُردو میں ترجمہ کیجئے۔

(الف) اتوار - منگل - جمعرات - سنچر - پیر

(ب) (۱) جمعہ کا دن اچھا ہے۔

(۲) میرے ابا بنگلور گئے

(۳) ایک ہفتہ میں سات دن ہوتے ہیں۔

(۴) دس محرم کو یومِ عاشورہ ہے۔

(۵) یومِ عاشورہ کا روزہ رکھنا ثواب کا کام ہے۔

(۳) ان کے جوابات فارسی میں لکھئے۔

(۱) ہمارے مدرسے میں کب چھٹی ہے؟

(۲) رسولِ خدا کس دن پیدا ہوئے؟

- (۳) سب سے افضل دن کونسا ہے؟
 (۴) ایک ہفتہ میں کتنے دن ہوتے ہیں؟
 (۵) جمعہ کے دن غسل کرنا سنت ہے۔

(۴) خالی جگہوں کو پُر کریں۔

- (۱) روز جمعہ..... مسلمانانِ است (عید۔ مقابلہ)
 (۲) از ہمہ روز ہا افضل است۔ (سہ شنبہ۔ روز جمعہ)
 (۳) روز..... رسول خداؐ ولادت شد۔ (شنبہ۔ دوشنبہ)
 (۴) برو..... نازل شد۔ (رحمت حق۔ غضب حق)
 (۵) در مدرسہ مامہر جان است۔ (فردا۔ امروز)

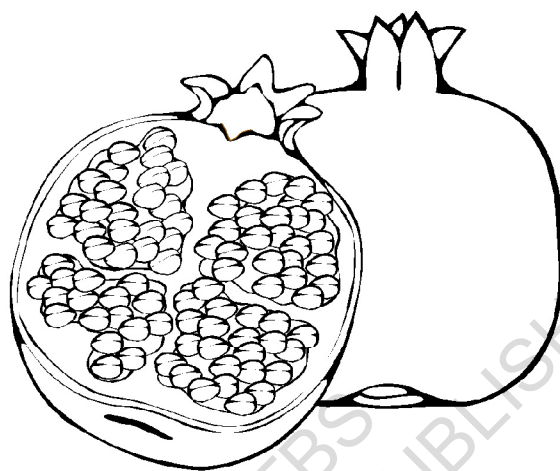
(۵) گھر کا کام:

طلبہ کو چاہئے کہ ہفتہ کے ایام زبانی یاد کر کے استاد کو سنائیں اور ایک چارٹ لکھ کر کلاس میں آویزاں کریں۔

☆☆☆



سبق: 12
انار (نظم)



صد دانه یا قوت دسته به دسته
بانظم و ترتیب یکجا نشسته
هر دانه ای هست خوش رنگ و درختان
قلب سفیدی در سینه آں
یا قوتها را پیچیده با هم
درو پوششی نرم پروردگارم
سرخ است و زیبا نامش انار است
هم ترش و شیرین هم آبدار است

الفاظ و معانی

(۱)

یا قوت	=	قیمتی پتھر
نظم	=	قرینہ، سلیقہ
ترتیب	=	ایک کے بعد ایک
درخشاں	=	چمکیلا
پوشش	=	چھلکا
ترش	=	کھٹا
شیریں	=	میٹھا
آبدار	=	چمکدار

(۲) ان سوالوں کے جوابات لکھئے۔

- (۱) انار کا رنگ کیسا ہوتا ہے؟
- (۲) شاعر نے انار کی بناوٹ کے بارے میں کیا کہا ہے؟
- (۳) نظم میں انار کے دانے کو کس سے تشبیہ دی گئی ہے؟
- (۴) انار کے سینے میں کیا ہوتا ہے؟
- (۵) انار کا مزہ کیسا ہوتا ہے؟

(۳) ان اشعار کو مکمل کیجئے۔

صد دانہ یا قوت..... بہ دستہ۔

..... و ترتیب یکجا نستہ۔

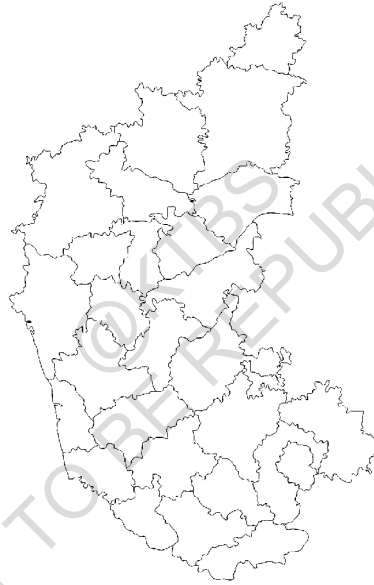
یا قوت تہارا.....

ہم ترش و شیریں ہم..... است



سبق: 13 نام فصل ہا

فصل - وقت - سمت



در یک سال دوازده ماہ می شود۔ در یک سال سہ فصل می شود۔ زمستان۔ تابستان۔ باران۔
ہوای زمستان سرد است۔ ہوای تابستان گرم است۔

وقت صبح در تابستان ہوا سرد می شود۔ بوقت شام ہوا معتدل می شود۔ در فصل باران آسمان ابر آلود می باشد۔ گا
ہے گا ہے باران می آید۔ بوقت بارش ہوا قدری سرد می شود۔ در کرنا تک بہ چند خطہ بسیار باران می شود۔ و در دیگر
کم کم۔

- ۱۔ اکتوبر، نومبر، دسمبر و جنوری ماہ های زمستان است۔
 - ۲۔ فروری، مارچ، اپریل و مئی ماہ های تابستان است
 - ۳۔ جون، جولائی، اگست و ستمبر ماہ های باران است۔
- شش جہات ایں است۔ بریں، فروردیں، خاور، باختر، پائیں، بالا: در تابستان از سمتِ باخترِ هوای پُر بہاری آید۔ لہذا وقتِ ظہرِ ہوا بسیار گرم می شود۔ آفتاب بہ سمتِ باختر غروب کند۔
- در زمستان دہستان بہ دہ ساعتِ وامی شود۔ در زمستان چاشت خوردہ دہستان برو۔ در تابستان مدرسہ صبح صبح وامی شود۔
- احمد! زود برخیز..... نمازِ صبح ادا کن و مدرسہ برو۔ بوقتِ شام نماز ادا کن..... ہرچہ در کلاس خواندہ ای باز بخوان!

الفاظ و معانی

فصل	=	موسم	بریں	=	شمال
زمستان	=	موسم سرما	فروردیں	=	جنوب
تابستان	=	موسم گرما	چاشت	=	ناشتہ
باران	=	بارش کا موسم	وامی شود	=	کھلتا ہے
گاہے گاہے	=	کبھی کبھی	برخیز	=	اٹھو
قدری	=	ذرا	خطہ	=	علاقہ
باختر	=	مغرب	خاور	=	مشرق

(۲) پرسش

- (۱) ایک سال میں کتنے موسم ہوتے ہیں؟
- (۲) گرمی میں صبح کو کیسی ہوا چلتی ہے؟
- (۳) کرناٹک میں کہاں بارش زیادہ ہوتی ہے؟
- (۴) گرمی میں مدرسہ کب کھلتا ہے؟
- (۵) شام کو نماز کے بعد کیا کرنا چاہئے؟

(۳) خالی جگہ کو پُر کیجئے۔

- (۱) ہوائی زمستان است
- (۲) وقت شام ہوا می شود
- (۳) در کرناٹک بسیار باران می شود
- (۴) اکتوبر، نومبر، دسمبر و جنوری است

(۴) ان کی جمع لکھئے۔

فصل - سال - وقت - خطہ - جہت

(۵) اضداد لکھئے

سرد - دیر - صبح - غروب - پائیں

☆☆☆



سبق: 14

باراں



امروز روزِ ابرو باراں است۔ گاہ گاہے باراں از ابری بارد۔ نگاہ کن! چگونه ابرهای سیاه در آسمان حرکت می کنند۔ اکنون بارش تیز تر شد۔

هوا هم سیاه گردید۔ رعد و برق از بسیار سختی می آید۔ مردمان از صدای رعد می ترسند، ولی رعد هیچ آسیبی نمی رساند، بله گاه گاه عمارات زیبا و بناهای بزرگ را خراب می کند۔

گنجشکان و پرندگان کوچک مسرور هستند۔ نگاہ کن چگونه آنها پناه به درخت آورده اند۔ حالا باران ایستاد، بنی بعد از باران خندق ها و تالابها از آب پر شدند۔ هر سمت که تو بینی آب آب نظری آید۔

رکشت ها و مرغزارها سبز و زار و گلها و گیاه ها تر و تازه شده اند۔ و به هر سمت نظاره بهار نظری آید۔

الفاظ و معانی

(۱)

ابر	=	بادل	آسیبی	=	کوئی تکلیف
باراں	=	بارش	بناھا	=	مکانات
می بارد	=	برستی ہے	ایستاد	=	رک گئی
ہوا	=	فضا۔ ماحول	کشتھا	=	کھیتیاں
رعد	=	کرک	مرغزارھا	=	جنگلات
برق	=	چمک۔ بجلی	گیاہ	=	گھاس
ترسند	=	ڈرتے ہیں			

(۲) پرش

- (۱) امروز چه روز است؟
- (۲) ابرهای سیاه چی می کنند؟
- (۳) پرندگان کو چک چلو نہ ہستند؟
- (۴) بہ ہر سمت چه نظری آید؟

(۳) جاہای خالی را پر کنید۔

- (۱) گاہ گاہے باراں از..... می بارد۔ (ابر۔ زمین)
- (۲) مردماں از صدای..... می ترسند (پرنده۔ رعد)
- (۳) حالا..... ایستاد (باراں۔ کنجشک)
- (۴) کشتھا و..... سبزہ زار (تالاب۔ مرغزارھا)

(۴) واحد بنویسید -

ابرها - مردماں - عمارات - بناها - گنجشکان
پرندگان - خندقها - تالابها - گلها - گیاهها

(۵) اضداد بنویسید -

سفید - سُستی - روشن - زشت - کوچک

(۶) ”ب“ را با ”الف“ مطابقت بدهید

الف	ب
(۱) ابرهای سیاه	(۱) به درخت آورده اند
(۲) چگونگی آنها پناه	(۲) رد می ترسند
(۳) هر سمت که تو بینی	(۳) خندقها و تالابها
(۴) مردماں از صدای	(۴) در آسمان حرکت می کند
(۵) بعد از باران	(۵) آب آب نظری آید

☆☆☆



سبق: 15

چوپان دروغ گو



چوپانی گاہ گاہ بی سبب فریادی کرد گرگ آمد گرگ آمد ! مردم برای نجات دادن، چوپان و گوسفندان
به سوی او می دویدند۔

مردم را دیده چوپان می خندید۔ و مردم می فهمیدند کہ دروغ گفته است۔
از قضا روزی گرگی به گلہ زد، چوپان فریاد کرد و کمک خواست مردم گمان کردند کہ باز دروغ
می گوید۔

ہرچہ فریاد زد ہیچ کس بہ کمک او نہ رفت چوپان دروغ گو تنہا ماند و گرگ گوسفندان را درید و بہ
خورد۔

الفاظ ومعانی

(۱)

چرواہا =	چوپان	دروغ گو =	جھوٹا	گرگ =	بھیڑیا
نجات دادن =	بچانا	از قضا =	اچانک	می خندید =	ہنستا تھا
گمک =	مدد	بہ گلہ زد =	ریوڑ پر حملہ کیا	فہمیدند =	لوگوں نے سمجھا
درید =	پھاڑ دیا	بہ خورد =	کھا گیا		

(۲) درج ذیل سوالات کے فارسی میں جوابات دیجئے۔

- (۱) چرواہا کبھی کبھی کیا کرتا تھا؟ (۲) لوگ چرواہے کی مدد کو آتے تو چرواہا کیا کرتا تھا؟
- (۳) بھڑنے کی آمد پر چرواہے نے کیا چاہا؟ (۴) لوگوں نے چرواہے کی آواز سن کر کیا سمجھا؟
- (۵) چرواہے کو جھوٹ بولنے کی کیا سزا ملی؟

(۳) ان جملوں کی خانہ پڑی کیجئے۔

- (۱) چوپانی گاہ گاہ بی سبب..... می کرد
- (۲) مردم برائے نجات دادن..... گوسفنداں..... اومی دویدند
- (۳) از قضا روزی..... بہ گلہ زد
- (۴) مردم گمان کردند کہ باز..... می گوید

(۴) ان کی جمع بنائیے۔

گوسفند - گرگ - مردم - کتاب - طائر

(۵) درج ذیل کا اردو میں ترجمہ کیجئے۔

- (۱) گرگ آمد۔ گرگ آمد - (۲) مردم می فہمیدند۔
- (۳) گرگ گوسفندان چوپان را درید (۴) پیچ کس بہ کمک اونہ رفت
- (۵) چوپان دروغ گو تنہا ماند
- (۶) اس کہانی سے جو سبق ملتا ہے اس کو اپنی زبان میں لکھ کر استاد کو سنائیں۔

☆☆☆



سبق: 16

مادر (نظم)



گویند مَراچو زا د مادر شیرش به دهن گرفتن آموخت
شبهها برگاهوا ره من بیدار نشست و خفتن آموخت
لب خند نهاد بر لب من برغچه گل شگفتن آموخت
دستم بگرفت و پابه پابرد تاشیوه راه رفتن آموخت
یک حرف و دو حرف بر زبانم الفاظ نهاد و گفتن آموخت
پس هستی من ز هستی اوست تا هستم و هست دارمش دوست

(ایرج میرزا)

الفاظ و معانی

(۱)

زاد	=	پیدا کیا	شیرش	=	اپنا دودھ
گا ہوارہ	=	گہوارہ	بیدار	=	جاگ کر
لب خند	=	مسکراتا ہوا	غنجہ	=	شگوفہ (کلی)
شگفتن	=	کھلنا	شیوہ	=	طریقہ

پرش

(۲) در فارسی جواب بدہید۔

- (۱) مادر چه آموخت؟ (۲) مادر شہا چه کرد؟
 (۳) مادر برب چه نهاد؟ (۴) دستم گرفته چه کرد؟
 (۵) تا ہستم ما چه کنم؟

(۳) پڑکنید۔

- (۱) مرا چو زاد مادر
 (۲) بر غنجہ رگل آموخت
 (۳) دستم بگرفت برد
 (۴) نهاد برب من
 (۵) یک حرف و دو حرف

(۴) واحد بنویسید۔

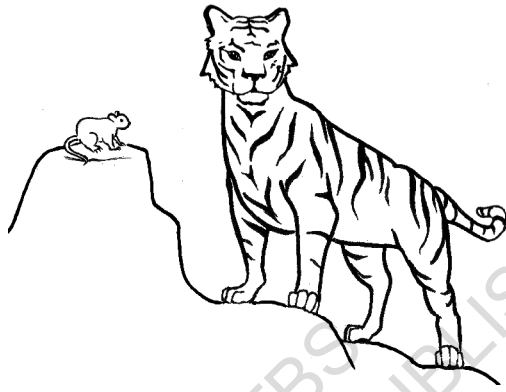
شہا - لبہا - دستہا - زبانہا - دوستان -

☆☆☆



سبق: 17

شیر و موش



شیری در غاری خفته بود۔ ناگاہ موشی از سوراخ بیرون آمد بروی بدن او دوید۔ شیر بیدار شد و بروشمگین گردید، چنگ انداخت و او را گرفت۔ موش گریہ وزاری کرد و گفت اگر مرا رہا کردی روزی ترا بہ کار آیم۔ شیر بخندید۔ براورحم کرد و رہا نمود۔

چندی نہ گذشت کہ ہماں شیر در دامی گرفتار گردید۔ ہرچہ خواست بیرون آمد نتوانست پس بہ مایوسی آواز کردن شروع کرد۔ صدای شیر بہ گوش آل موش رسید۔ موش بہ سوی اوشتافت۔ چون او را گرفتار دید بادندانہای خود بندہای دام را خائید تا پارہ پارہ گردید شیر از قید بیرون جست و از موش اظہار تشکر نمود۔ موش گفت ”اے پادشاہ حیوانات، امروز تو مانند من محتاج شدی۔ بدان! در عالم ہیچ چیز حقیر نیست ہم محتاج اند۔ واحد ذات خدا محتاج نیست!!!“

الفاظ و معانی

(۱)

غاری	=	ایک کھوہ	ہرچہ خواست	=	جتنا چاہا	ہماں	=	وہی
ناگاہ	=	اچانک	موش	=	چوہا	شتافت	=	دوڑا
دوید	=	دوڑا	خانید	=	چبایا/کاٹا	خشمگیں	=	غصہ
پارہ پارہ	=	ٹکڑا ٹکڑا	چنگ	=	چنگل/پنچہ	جست	=	کودا

(۱) پڑش

- (۱) شیر کجا خفتہ بود؟ (۲) موش از کجا بیرون آمد؟
- (۳) شیر با موش چه کرد؟ (۴) موش بندہای دام را چه کرد؟
- (۵) در آخر موش شیر را چه گفت؟
- (۳) جاہای خالی را پُر کنید۔
- (۱) شیر بیدار شد و برو..... گردید۔
- (۲) چندی نہ گذشت کہ شیر..... گرفتار گردید۔
- (۳) بادندانہای خود..... دام را خانید۔
- (۴) امروز تو..... محتاج شدی۔
- (۴) جمع بنویسید۔

غار - چنگ - گوش - دندان - بند

(۴) اضداد بہ نویسید۔

خفتہ - قید - اندر - مختار - امید





سبق: 18

گفتارهای زیریں

بیدار باش

علماء را دوست دار

بر هر کس مهربان باش

مکافات بدی به نیکی کن

از دشنام دادن تجنب کن

زبان خود را نگه دار

آداب مجلس یاد گیر

گفتن بوقت خاموشی نشان ابلهی است

چرا کارے کند عاقل که باز آید پشیمانی

بے اندیشہ کارے مکن

بہ تو نگری تکبر مکن

سخن باریک با هر کسے مگو

در اثنای گفتگو خندہ مکن

الفاظ و معانی

(۱)

مکافات	=	بدلہ
تجربہ	=	پرہیز
یادگیر	=	خیال رکھو
پشیمانی	=	شرمندگی

(۲) مکمل کیجئے۔

- (۱) مکافات بدی.....
- (۲) از دشنام دادن.....
- (۳) بے اندیشہ.....
- (۴) بہ تو نگری.....

(۳) جوڑیاں لگائیے

الف	ب
(۱) زبان خود را	کاری مکن
(۲) بے اندیشہ	خندہ مکن
(۳) سخن باریک	نگہ دار
(۴) در اثنای گفتگو	باہر کسے مگو

(۴) ان گفتارهای زیریں کو یاد کیجئے تاکہ وقت پر کام آئیں۔

☆☆☆